Iittalan Kotikulman Hyvää kohtelun suunnitelma

Toimenpiteet lasten ikätasoisen itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi;

- itsemääräämisoikeutta tuetaan ikätasoisesti lapsen oikeuksien ja velvollisuuksien selventämiseksi keskustellen lapsen kanssa henkilökohtaisesti

- lapsi on osallisena itseään koskevassa päätöksenteossa ja hänen valinnanvapauttaan kunnioitetaan

- lapsen kanssa keskustellaan päätöksistä ja niitä seuraavista mahdollisista seuraamuksista

- Lapsen kuulumisista ollaan aidosti kiinnostuneita päivittäin

- jos lapsella on vaikeuksia keskustella asioista, autamme lasta mahdollisuuksien mukaan sanoittamaan asiaansa kirjoittamisen, piirtämisen tai esimerkiksi tunnekorttien avulla. Käytämme työssämme mm. taidelähtöisiä menetelmiä syventääksemme lapsen todellista tahtotilaa ja tarpeita

- kannustamme lapsia rohkeaan ilmaisuun omalla esimerkillämme ja sanoittamisella.

- lasta tuetaan itsemääräämisoikeudessa ja edellä mainittuja toimia ylläpidetään sekä tilannetta päivitetään keskustelemalla yhdessä lapsen kanssa

- yli 10-vuotiaille lapsille annetaan lastensuojelun käsikirja; Uskomme Sinuun, usko Sinäkin

Menettelytavat rajoittamisen ennaltaehkäisyksi;

- rekrytointiprosessiin ja työyhteisön yhteisöllisyyteen panostaminen

- ylläpidetään tiivistiä työyhteisöä, jossa työntekijöiden ammatilliset profiilit täydentävät toisiaan ja jossa keskinäinen tuttuus mahdollistaa tilanteiden tehokkaan lukemisen ja mahdollisen ennakoinnin

- pidämme tärkeänä yhteisöllisyyden ja kiintymyksen luomista yhteisössämme sekä niiden ylläpitämistä.

- kodinomainen, lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri sekä turvalliset rajat yhdessä ennakoivan työotteen kanssa ennaltaehkäisevät rajoittamisen tarvetta

- ulkopuolisen ihmisen kokemus Kotikulmasta: henkilökunta on sitoutunutta ja luo lapsiin henkilökohtaisen suhteen, mikä omalta osaltaan ennalta ehkäisee konflikteja.

- Rajoitustoimenpiteet ovat harkittuja ja niitä edeltää mahdollisuuden niin salliessa, ennakoivat toimenpiteet ja vahvat ohjaavat keskustelut, jotta niiden käyttö olisi minimaalista. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin on jouduttu turvautumaan, jatkamme keskustelua rajoituksen jälkeen yhdessä lapsen/ nuoren kanssa, jotta ennaltaehkäisy toimisi vastaisuudessa. Lapselle on tärkeää osoittaa omien valintojen merkitykset ja, että virheiden tekemisen jälkeen voi tuntea arvokkuutta omasta kasvustaan.

- Annamme arjessamme positiivista palautetta aina kun mahdollista, mutta merkkaamme myös sanallisesti ne positiiviset valinnat ja muutokset, jotka lapsi/ nuori kykenee tekemään muuttaakseen sosiaalisesti ei hyväksyttyä käytöstä tai toimintaa

Miten rajoitusten käytön yhteydessä huolehditaan kaikkien yksikössä olevien lasten turvallisuudesta;

- jos lapsi tarvitsee erityistä hoivaa ja huolenpitoa, pyrimme luomaan rauhallisen ja levollisen ilmapiirin tilanteesta huolimatta

- tilannearvion perusteella rauhoitetaan ympäristö käytettävissä olevin keinoin, joko jäämällä tilaan erityistä huomiota tarvitsevan lapsen kanssa, ohjataan lapsi turvallisesti toiseen tilaan tai taataan muille lapsille turvallinen poistuminen tilanteesta

- resurssien salliessa osa henkilökunnasta keskittyy akuuttiin tilanteeseen ja osa poistuu muiden tueksi

- minimoidaan riskit ja tilanteessa syntyvät mahdolliset vauriot tilanteen eskaloituessa

Miten palvelujen tai hoidon toteuttamiseen osallistuvien henkilöiden tai muiden toimintayksikössä työskentelevien tai oleskelevien turvallisuudesta huolehditaan rajoitusten käytön yhteydessä ja muissa tilanteissa, joissa heihin saattaa kohdistua väkivallan uhkaa;

- tapahtumien purku yhdessä henkilöstön kanssa auttaa ennakoimaan muuttuviin tilanteisiin. Yleisellä tasolla keskustelut henkilöstön kesken sekä alustava varautuminen tilanteisiin.

- jatkuva riskien aktiivinen kartoitus ja arviointi sekä toimivien ja hyväksi koettujen käytäntöjen tuomat kokemukset ja niiden jakaminen.

- säännöllinen työnohjaus, joka tukee henkilöstön jaksamista ja antaa ulkopuolista näkökantaa sekä tukea.

- henkilöstön ajantasainen riittävä lisäkoulutus.

Miten tässä laissa tarkoitetut rajoitukset toteutetaan ja missä tilanteissa niitä voidaan käyttää;

- jos kaikki ennalta ehkäisevät toimenpiteet tilanteessa on arvioitu riittämättömiksi ja diplomatian keinot on käytetty äkillisissä väkivaltatilanteissa, pitää arvioida toimenpiteiden tarpeellisuus ja välttämättömyys asiakkaan ja muiden turvallisuuden takaamiseksi esimerkiksi kiinnipidon keinoin.

Yleisistä toimintatavoista rajoitusten käytön jälkeen;

- akuutin tilanteen rauhoituttua pyrimme ajoittamaan tilanteen läpikäymisen sellaiseen hetkeen, jolloin katsomme lapsen kykenevän vastaanottamaan ja purkamaan tilanteen.

- tilanteen purussa mukana ovat mukana tilanteessa olleet henkilökunnan jäsenet ja tilanteen niin vaatiessa myös yksikön kasvatusjohtaja.

- muiden asukkaiden osalta työryhmä arvioi, kuinka laajasti tilanne puretaan heidän kanssaan.

Kuinka lapsille kerrotaan heidän muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksistaan;

- lapsille kerrotaan yleisellä tasolla ikätasoon sopeutettuna oman oikeusturvansa mahdollisuuksista, johon kuuluvat mm. päätösten muutoksenhaku ja kantelumahdollisuus. Kerrotaan myös mahdollisuudesta ulkopuoliseen apuun näiden oikeuksien toteutumiseksi. Kannustetaan lapsia olemaan yhteydessä omaan sosiaalityöntekijäänsä vaikuttaakseen omiin asioihinsa.

- erityisesti asiakassuunnitelmien tai mahdollisten rajoitustoimenpiteiden yhteydessä lasta muistutetaan hänen oikeuksistaan.

- lisäksi kirjallisten raporttien yhteydessä raportti käydään lapsen kanssa läpi, lasta kuullaan ja hänen mielipiteensä kirjataan ylös.

Lastensuojelulain rajoitustoimenpiteet pähkinänkuoressa:

Rajoitus	Toteutus ja päätöksenteko	Muutoksenhaku ja tiedoksianto
Yhteydenpidon rajoittaminen enintään 30 vrk yhtäjaksoisesti	Päätös: LSL 13 § 2-3 momentin mukaan määräytyvä viranhaltija (johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija) **tai** kiireelliseen sijoitukseen liittyvissä tapauksissa tai tarvittaessa muissa kiireellisissä tilanteissa LSL 13 § 1 momentin mukaan määräytyvä viranhaltija (sosiaalityöntekijän ammatillisen kelpoisuuden omaava viranhaltija) **tai** lastensuojelulaitoksen johtaja tai hänen sijaisensa. Jos päätöksellä rajoitetaan lapsen yhteydenpidon rajoittamisesta henkilöihin, joiden henkilöllisyyttä ei kyetä yksilöimään, on päätöksessä mainittava ne henkilöt, joita rajoitus ei koske.	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi, huoltaja ja henkilö, jonka yhteydenpitoa lapseen on rajoitettu
Yhteydenpidon rajoittamisen jatkaminen tai kun yhteydenpidon rajoittaminen on alun perin tarpeen määrätä 30 vrk pidemmäksi ajaksi (enintään 1 vuosi / päätös)	Päätös: LSL 13 § 2-3 momentin mukaan määräytyvä viranhaltija (johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija)	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi, huoltaja ja henkilö, jonka yhteydenpitoa lapseen on rajoitettu
Lapsen olinpaikan ilmoittamatta jättäminen vanhemmille tai huoltajalle	Päätös: LSL 13 § 2-3 momentin mukaan määräytyvä viranhaltija (johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija) **tai** kiireelliseen sijoitukseen liittyvissä tapauksissa tai tarvittaessa muissa kiireellisissä tilanteissa LSL 13 § 1 momentin mukaan määräytyvä viranhaltija (sosiaalityöntekijän ammatillisen kelpoisuuden omaava viranhaltija)	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja
Yhteydenpidon rajoittamisen lopettaminen	Päätös: LSL 13 § 2-3 momentin mukaan määräytyvä viranhaltija (johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija), lastensuojelulaitoksen johtaja tai hänen sijaisensa omien päätöstensä osalta	-
Aineen ja esineen pois ottaminen (LSL 4 b § ja 4 c §)	Päätös, jos poisotettua ainetta tai esinettä ei palauteta lapselle heti tilanteen rauettua. Aina viivytyksettä ilmoitettava lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle tai muulle hyvinvointialueen toimivaltaiselle sosiaalihuollon viranhaltijalle. Perhehoito: Päätöksen tekee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tai muu hyvinvointialueen toimivaltainen sosiaalihuollon viranhaltija. Lastensuojelulaitos: Päätöksen tekee johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö.	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja
Aineen ja esineen pois ottaminen lastensuojelulaitoksessa (LSL 65 §)	Voimakeinoon turvautuneen henkilön on annettava välittömästi laitoksen johtajalle kirjallinen selvitys. Johtajan on annettava	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Rajoitus	Toteutus ja päätöksenteko	Muutoksenhaku ja tiedoksianto
	välittömästi selvitys lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.	
Henkilöntarkastus	Toteuttaminen: laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva **ja** lisäksi oltava läsnä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva, jollei poikkeamiseen ole erityistä syytä (jos läsnä vain yksi henkilö, tämä mainittava ja perusteltava päätöksessä) Toteuttajat voivat olla oltava eri sukupuolta lapsen kanssa vain, jos kyseessä on terveydenhuollon ammattihenkilö tai toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi	Ei kirjallista hallintopäätöstä
Henkilönkatsastus	Toteuttaminen: laitoksen johtaja, johtajan määräämä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva tai muu tehtävään soveltuvan ammatillisen tutkinnon omaava henkilö. Jos toteuttaja ei ole terveydenhuollon ammattihenkilö, läsnä on oltava myös laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva tai muu tehtävään soveltuvan ammatillisen tutkinnon omaava henkilö. Verinäytteen saa ottaa vain terveydenhuollon ammattihenkilö Toteuttajat voivat olla eri sukupuolta lapsen kanssa vain, jos kyseessä on terveydenhuollon ammattihenkilö tai toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi. Päätös: laitoksen johtaja tai johtajan määräämä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva	Päätös tiedoksi (ei muutoksenhakuoikeutta): lapsi ja huoltaja
Omaisuuden ja tilojen tarkastaminen sekä lähetysten tarkastaminen luottamuksellista kirjettä tai viestiä lukematta	Toteuttaminen: laitoksen johtaja tai johtajan määräämä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Lisäksi lapsen ja laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan henkilön oltava läsnä, jos ei erityistä syytä poiketa tästä. Lapselle on aina selvitettävä tarkastuksen syy. Päätös: laitoksen johtaja tai johtajan määräämä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö.	Päätös tiedoksi (ei muutoksenhakuoikeutta): lapsi ja huoltaja
Lähetysten luovuttamatta jättäminen	Päätös: lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, joka voi lukea viestin ennen päätöksen tekemistä	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja
Kiinnipitäminen lastensuojelulaitoksessa (LSL 68 §)	Toteuttaminen: laitoksen johtaja (annettava kirjallinen selvitys lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle) tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö (annettava kirjallinen selvitys johtajalle)	
Kiinnipitäminen lapsen luvatta lastensuojelulaitoksesta poistumisen estämiseksi (LSL 68 a §)	Toteuttaminen: laitoksen johtaja (annettava kirjallinen selvitys lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle) tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö (annettava kirjallinen selvitys johtajalle)	
Liikkumisvapauden rajoittaminen	Päätös (yhteensä enintään 7 vrk kestävä rajoittaminen): laitoksen johtaja tai johtajan määräämä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö, ilmoitus viipymättä lapsen	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

Rajoitus	Toteutus ja päätöksenteko	Muutoksenhaku ja tiedoksianto
	asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle Päätös (yli 7 vrk mutta yhteensä enintään 30 vrk kestävä rajoittaminen): lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä	
Eristäminen	Päätös (enintään 12 tuntia): laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö Mahdollista jatkaa uudella päätöksellä vielä enintään 12 tuntia: laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Ilmoitus viipymättä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Määrättävä, kenen tehtävänä on huolehtia lapsen turvallisuudesta (henkilöllä oltava jatkuva kuulo- ja näköyhteys lapseen ja mahdollisuus vuorovaikutukseen puolin ja toisin)	Päätös tiedoksi ja muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen: 12 vuotta täyttänyt lapsi ja huoltaja

LASTEN KOMMENTIT HYVÄN KOHTELUN SUUNNITELMAAN:

Alla lasten kommentit käytyihin lapsiin liittyviin asioihin.

- ❖ Toimenpiteet lasten ikätasoisen itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi (selitetty selkokielellä ja esimerkein).

✉Lapsen kommentoineet myöntävästi nyökkäillen ja sanoen joo näin on

Miten rajoitusten käytön yhteydessä huolehditaan kaikkien yksikössä olevien lasten turvallisuudesta (taas selitetty selkokielellä ja kerrottu esimerkki)

✉Lapset ovat kommentoineet asiaa: Kertoen ymmärtävänsä asian. Keskusteltu myös siitä, kuinka toisen lapsen riehuminen, huutaminen yms. pelottaa, tuntuu kurjalta ja surulliselta.

- ❖ Miten tässä laissa tarkoitetut rajoitukset toteutetaan ja missä tilanteissa niitä voidaan käyttää

✉Lapset ymmärtäneet asian hyvin, joillakin omakohtaisia kokemuksia rajoitustoimenpiteistä ja he sen ilmaisseet sanallisesti ja elekielellä.

- ❖ Yleistä toimintaa rajoitusten käytön jälkeen (selitetty selkokielellä, mitä tarkoittaa)

✉ Lasten kommentit: Lapset kuunnelleet ja nyökytelleet ymmärtämisen merkiksi.

- ❖ Kuinka lapsille kerrotaan heidän muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksistaan (selkokielellä käyty läpi)

✉ Lapset ovat kommentoineet asiaa: Lapset ilmaisseet ymmärtävänsä asian ja tietävänsä, että voivat olla aina tarvittaessa sosiaalityöntekijään yhteydessä.

Hyvän kohtelun suunnitelma on yhdessä lasten kanssa keskustellen päivitetty talon lasten kokouksessa maanantaina 26.9.2022

Tammikuussa 2024 sosionomiopiskelija suorittaa esimiesharjoittelua Iittalan Kotikulmalla ja hänen kanssaan on sovittu syksyllä 2023, että hän päivittää lasten kanssa hyvän kohtelun suunnitelman siltä osin, että saadaan näkyviin lasten ajatuksia asioista.

8.9.2025 käyty selkokielellä lasten kanssa hyvänkohtelunsuunnitelma läpi. Lapset eivät kovin innokkaasti osallistuneet kommentein keskusteluun. Kertoivat kuitenkin, että pääosin kokevat olonsa turvalliseksi ja hyväksi Iittalan Kotikulmalla. Lapset kuvaavat, että riippuu tilanteesta, milloin kokevat tulleensa kuulluksi. Kysymykseen saavatko ja voivatko lapset olla omia itsejään Iittalan Kotikulmalla he muutama vastaa näin olevan ja muutama etteivät tiedä. Keskustelua ja pohdintoja herättää kysymys, mistä rajoituspäätöksistä saa ja voi valittaa ja mistä ei. Korjattu luulo, että vain poliisi voi tehdä henkilönkatsastuksen.

Hyvänkohtelunsuunnitelman lasten osallistaminen:

Iittalan Kotikulmalla on ollut vuodesta 2022 alkaen kasvava ”taidenäyttely”, mihin lapset ja nuoret tekevät taideteoksia siitä millaista on asua Kotikulmalla ja/tai mistä tietää, että asiat ovat hyvin Kotikulmalla. Taidenäyttely on Iittalan Kotikulman ruokasalissa.

Tämä versio hyvänkohtelunsuunnitelmasta on päivitetty:
09/2022
01/2024
09/2025
06/2026 päivitetty ainoastaan rajoitustoimien taulukko
10/2026 päivitetty lastensuojelulain 1.10.2026 voimaantullut rajoitustoimet pähkinänkuoressa taulukko
10/2026 uudistettu versio hyvää kohtelua suunnitelmasta on tekeillä parhaillaan